

Porvoo Salibandyseura ry / PSS

Ohje: lasten turvallisuutta edistävät toimet

Tämän toimintaohjeen tavoitteena on varmistaa, että Porvoo Salibandyseura ry (PSS) sitoutuu lasten turvallisuutta ja koskemattomuutta edistäviin toimintatapoihin. Turvallisuudella ja koskemattomuudella tarkoitetaan tässä sitä, että:

- lapsen perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat
- lapsen henkilökohtaista koskemattomuutta kunnioitetaan
- lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia tuetaan
- lasta suojellaan seksuaalirikoksilta, väkivaltarikollisuudelta, houkuttelulta päihteiden käyttöön ja muilta lapsen turvallista kasvua uhkaavilta tekijöiltä.

Ohjeessa kuvattujen toimintatapojen avulla

- edistetään lasta suojaavan toimintakulttuurin syntymistä,
- tuetaan alaikäisten turvallista osallistumista toimintaan sekä
- vahvistetaan lasten tietoisuutta omista oikeuksistaan.

1. Vapaaehtoistoiminnassa esiintyviä haasteita alaikäisten koskemattomuudelle

PSS:n tavoite lasten ja nuorten toiminnassa on päihteetön, väkivallaton ja turvallinen ympäristö. Kuitenkin, kuten muutenkin yhteiskunnassa, lapset ja nuoret voivat myös PSS:n toiminnassa joutua alttiiksi kaltoinkohtelulle. Tässä kappaleessa kuvataan vapaaehtoisten rikostaustan selvittämistä koskevan lain tavoitteita myötäillen, mitä tarkoitetaan seksuaalisella häirinnällä ja hyväksikäytöllä.

Seksuaalisessa häirinnässä lähtökohtana on aina häirinnän kohteen oma kokemus. Häirinnän kohteena voivat olla sekä tytöt että pojat.

Häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- nimittely
- sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- seksuaalinen koskettelu, kuten nipistely, suutelu, puristelu
- puhelinsoitot, tekstiviestit ja sähköpostit tai seksuaalissävytteiset kirjeet
- halventavat ja seksistiset vitsit
- toistuvat seksuaalissävytteiset ehdotukset tai seksuaaliseen käytökseen viittaavat kutsut
- seksuaaliseen kontaktiin pakottaminen

Häirintä, syrjintä ja hyväksikäyttö ovat vallan väärinkäyttöä. Vapaaehtoisena toimivan aikuisen suhde lapseen tai nuoreen on useimmiten valtasuhde. Aikuisen tulee pitäytyä flirtistia ja sukupuolisuuteen kohdistuvista kommentteista, jotka eivät ole hyvien käytös- tapojen mukaisia ja joilla voi olla vahingollisia seurauksia lapsen ja nuoren kehitykselle.

Häirintää voi tapahtua myös lasten ja nuorten välisissä suhteissa. Huonoa käytöstä on esimerkiksi panettelu, ”huorittelu”, ”homottelu” tai muu loukkaava nimittely. Aikuisen kasvatustehtävään kuuluu näihin tilanteisiin puuttuminen. Lasten ja nuorten rajat ovat aikuisen vastuulla. Puuttumattomuus tulkitaan usein äänettömäksi hyväksymiseksi, vaikka se olisikin aikuisen neuvottomuutta tai pelkoa.

Se, mikä koetaan häirinnäksi, riippuu yksilöstä, tilanteesta, vuorovaikutuksesta ja aiem- mista kokemuksista. Ratkaisevaa on silti aina se, miten uhri kokee tilanteen. Jos hän tuntee tulleen häirityksi, asia tulee ottaa vakavasti.

Seksuaalinen häirintä loukkaa yksilön oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen ja itse- määräämiseen. Lapsi tai nuori ei tiedä, missä sallitun toiminnan rajat kulkevat, eikä hän välttämättä uskalla vastustaa vieraan ihmisen auktoriteettia. Lapselta tai nuorelta ei siis voida edellyttää, että hän osaa tai uskaltaa ilmaista pitävänsä aikuisen käyttäytymistä loukkaavana tai vastenmielisenä. Ei voida myöskään olettaa, että lapsi pystyisi kieltämään häiritsevän käyttäytymisen.

Seksuaalisuus voi olla häpeän, loukkauksen, haavoittuvuuden ja hämmennyksen aluetta. Siksi seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutunut lapsi ei välttämättä puhu kokemuksistaan eikä kerro niistä myöhemminkään, edes kysyttäessä.

On ensiarvoisen tärkeää, että toiminnassa mukana olevat aikuiset tiedostavat mahdolliset ongelmat ja puuttuvat ajoissa tilanteisiin, joissa häirintää tai muuta epätervettä vallan- käyttöä on aihetta epäillä. Avoin ja jatkuva, ketään syyttelemätön keskustelukulttuuri on paras suoja ehkäistä epätoivottuja tilanteita.

2. Ennaltaehkäisy: PSS:n toimet alaikäisten turvallisuuden varmistamiseksi PSS:n toiminnassa

Porvoon Salibandyseura ry:ssä on ennakoivasti varmistettu alaikäisten turvallisuus harrastetoiminnassa seuraavin toimenpitein:

a) Käytännöt alaikäisten turvallisuutta koskevien asioiden käsittelemiseksi

- Seuran ohjeistuksessa on koottu yhteen toimenpiteet ja käytännöt, joilla edistetään alaikäisten turvallisuutta.
- Ohjeistus on hyväksytty seuran johtokunnassa **17.12.2018** ja sitä tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään kalenterivuositain.
- Yhteisesti sovittu ohjeistus on nähtävillä seuran internet-sivuilla (www.porvoonsalibandyseura.net) sekä myClubissa joukkueenjohtajien ja valmentajien ryhmissä
- Perehdytys ohjeistukseen käydään vuosittain joukkueenjohtajien sekä valmentajien tapaamisissa. Ohjeistus käydään läpi uuden vapaaehtoisen tullessa mukaan toimintaan.
- Porvoon Salibandyseura ry:n vastuuhenkilö alaikäisten turvallisuutta koskevissa kysymyksissä on Lena Törnqvist.
- Seuran vastuuhenkilölle, työntekijöille ja johtokunnan jäsenille on laadittu ohjeistus, miten toimitaan mahdollisen häirintä- tai hyväksikäyttöepäilyn ilmetessä.

b) Häirintää ehkäisevään ilmapiirian vahvistaminen

- Mietitään, miten voidaan vahvistaa avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä, jossa myös vaikeista asioista pystytään keskustelemaan avoimesti ja jossa lapsille ja nuorille korostetaan, että kaikista asioista voidaan puhua yhdessä. Mietitään yhdessä, millaiset toimintatavat edistävät avoimuutta ja hyviä hallintotapoja.
- Lisätään toiminnassa mukana olevien tietoisuutta häirinnästä ja sitä koskevista toimintaohjeista. Varmistetaan, että ohjeet ja käytännöt ovat kaikkien tiedossa ja helposti saatavilla esimerkiksi netissä.
- Tiedotetaan lasten ja nuorten vanhemmille lasten turvallisuutta koskevista kysymyksistä osana muuta tiedottamista esimerkiksi vanhempaintapaamisissa.
- Varmistetaan, että lapset ja nuoret tietävät, mitä tehdä ja keneen voi olla yhteydessä, jos tuntee oman turvallisuutensa uhatuksi. Seksuaalisesta häirinnästä tai hyväksikäytöstä puhuminen ei saa olla tabu, vaan yksi keskusteluteema muiden joukossa.
- Mietitään, miten lapset ja nuoret voivat osallistua toiminnan suunnitteluun ja saada oman äänensä kuuluviin. Erilaisia osallisuuden tapoja voivat olla esimerkiksi lasten ja nuorten itsensä laatimat pelisäännöt omalle harrasteryhmälle, kyselyt lapsille ja

nuorille tai nuorten toimintaryhmät, joilla on mahdollisuus osallistua yhdistyksen tai muun toiminnan järjestäjän päätöksentekoon.

c) Seuran käytännöt alaikäisten kanssa toimivien työntekijöiden ja vapaaehtoisten rekrytointiin

Porvoon Salibandyseurassa seuraaviin toimiin valituilta jäseniltä tarkistetaan rikostaustaote:

- Valmentajat
- Joukkueenjohtajat

Työntekijärekrutointi

- Ensimmäisen haastattelun yhteydessä haastatteliija kertoo lasten turvallisuutta edistävästä toimista seurassa ja että työhön otettaessa tarkistetaan työntekijän rikostaustaote
- Rikostaustaotteen saa seurassa tarkastaa vain seuran puheenjohtaja tai toiminnanjohtaja
- Rikostaustaote tulee olla tarkistettuna ennen sopimuksen allekirjoittamista
- Ohjeistus koskee kokoaikaisia ja osa-aikaisia seuratyöntekijöitä sekä palkattuja valmentajia

Vapaaehtoisrekrytointi

- Seura on päättänyt toimintaperiaatteekseen tarkistaa rikostaustaote myös vapaaehtoisilta
- Tarkistus koskee toimenkuvia, jotka seuran johtokunta on tätä ohjeistusta laatiessaan päättänyt
- Ensimmäisen haastattelun yhteydessä haastatteliija kertoo lasten turvallisuutta edistävästä toimista seurassa ja että myös vapaaehtoisilta tarkistetaan rikostaustaote
- Pyydetään vapaaehtoiselta suostumus rikostaustaotteen selvittämiseen
- Rikostaustaotteen saa seurassa tarkastaa vain seuran puheenjohtaja tai toiminnanjohtaja
- Seura pyytää Oikeusrekisterikeskuksesta vapaaehtoisen rikostaustaotteen
- Rikostaustaotteen tarkistamisen jälkeen annetaan sopimus ja oikeudet sopimuksen sisältöön vapaaehtoiselle

Lasten turvallisuus -ohjeistuksen perehdytys tehdään työntekijän ja vapaaehtoisen muun perehdytyksen yhteydessä. Ohjeistus annetaan työntekijälle ja vapaaehtoiselle tutustuttavaksi. Seuran työntekijöiden ja valmentajien sopimukseen on kirjattu vastuut ja sitoutuminen alaikäisten turvallisuutta koskeviin toimintaohjeisiin. Vapaaehtoisen on myös allekirjoitettava sitoumuksensa ohjeistukseen.

Rikostaustaoteselvitys tehdään seuran kustannuksella.

d) Toiminnan läpinäkyvyys

- Porvoon Salibandyseurassa suositaan tiimityötä, kun toimitaan alaikäisten kanssa. Pyritään siihen, että ryhmässä on aina vähintään kaksi aikuista, esimerkiksi ohjaamassa joukkueita ja harrasteryhmiä tai leirien yövahteina.
- Seurassa suositaan avointa toimintaa, johon esimerkiksi vanhemmat pääsevät tutustumaan.

e) Lasten ja nuorten valitsema seuran luottohenkilö

- Seurassa lasten ja nuorten valitsema luottohenkilö on **luottohenkilö valitaan erikseen**.
- Luottohenkilö ei ole mukana PSS:n hallinnossa. Valittu on tehtävään soveltuva lasten ja nuorten luottamusta nauttiva vapaaehtoinen, jonka puoleen heidän on helppo kääntyä kaikissa mieltä askarruttavissa asioissa.

f) Seuran koulutukset vapaaehtoisille ja palautteen kerääminen

- PSS järjestää vapaaehtoisille toimintakausittain koulutusta, jossa käsitellään tässä ohjeistuksessa esiin tuotuja asioita ja menettelytapoja. Koulutusta ja opastusta tehdään mm. joukkueenjohtaja- ja valmentajatapaamisissa.
- Lapsilta, nuorilta ja heidän vanhemmiltaan kerätään toimintakausittain palautetta vapaaehtoistoiminnasta, erityisesti lasten turvallisuuteen ja koskemattomuuteen liittyvistä asioista. Palautteen kerääminen voi olla joko avointa palautetta seuran nimeämälle vastuuhenkilölle tai palaute voidaan kerätä sähköisen kyselyn avulla.

3. Toimenpiteet, jos PSS:ssä ilmenee häirintätapauksia

Seuralla on toimenpiteet ilmenevien tapausten kohtaamiseen ja käsittelyyn. Toimenpiteet on ohjeistettu seuran työntekijöille, johtokunnalle, turvallisuusasioiden vastuuhenkilölle sekä lasten ja nuorten valitsemaalle luottohenkilölle.

Seuran jäsenten toimintaohjeet häirintä- tai hyväksikäyttöepäiltyjen tai -tapausten ilmaantuessa

Yhteydenotto mieltä askarruttavissa asioissa:

- PSS:n vastuuhenkilö **Lena Törnqvist**, puhelinnumero **0414490022**
- Asiansa voi kertoa myös muulle aikuiselle, jonka tehtävänä on olla yhteydessä seuran vastuu- tai luottohenkilöön.

Tärkeää on, että tapaukset tulevat esiin mahdollisimman pian, jotta ne voidaan käsitellä myös tarvittavalla riipeydellä.

On erittäin tärkeää meille kaikille, että lapset, nuoret ja aikuiset voivat olla turvallisin mielin mukana seuran toiminnassa.

Tämän ohjeistuksen pohjana on käytetty Allianssin, SOSTE:n, Valon ja Taiken laatimaa ohjetta lasten ja nuorten turvallisuutta lisääviksi toimintaohjeiksi.

Toimintaohjeet on hyväksytty Porvoon Salibandyseura ry:n johtokunnassa.